

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

On perusteltua, että varmistetaan yhteiskunnan instituutioiden kyky varautua, reagoida, ja turvata toimintaedellytyksensä yhteiskuntajärjestelmän toimivuutta merkittäväällä tavalla vaarantavissa poikkeusoloissa. Pidämme kokonaisuudistusta tarpeellisenä ja kannatettavana.

Finanssikriisin kaltaista pankkijärjestelmän toiminnan vaarantumista ei työryhmän perusteluiden mukaan pidetä lain 11 §:n mukaisena poikkeusoloina, jossa voitaisiin käyttää poikkeusolojen mukaisia toimivaltuuksia. Perusteluiden mukaan mainitunkaltaisiin kriiseihin olisi pystyttävä jatkossakin vastaamaan poliittisin toimenpitein.

Eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa vakuutetaan sekä lakisääteisiä eläkkeitä, että lisäeläkkeitä. Finanssikriisissä lakisääteisten työeläkelaitosten toiminta varmistettiin vakavaraisuutta koskevalla poikkeuslailla sen sijaan lakisääteisiin työeläkkeisiin kiinteästi kytköksissä olevien lisäeläkelaitosten osalta ei kriittisessä tilanteessa säädetty mitään toimintaa helpottavia asioita, koska laista puuttuu säädös poikkeuksellisissa oloissa säätää helpotuksista eikä valtionhallinto ryhtynyt säätämään toimialojen yli kattavaa helpottavaa sektorisäätelyä, vaan keskittyi pelkästään kansalaisten eläketurvan kannalta merkittävimpiin osaan.

Pidämme siis merkittävänä puutteena sitä, että lisäeläkesäätiöitä ja lisäeläkekassoja koskevasta laista puuttuvat säännökset esimerkiksi finanssikriisin kaltaisissa vakavissa markkinahäiriötilanteissa ottaa käyttöön sijoitustoimintaa ja eläkelaitosten vakavaraisuutta turvaavia poikkeusmenettelyitä eikä vastaavia toimia ole tehty myöskään valtionhallinnon aloitteesta.

Näin ollen toivoisimme, että joko asiasta otettaisiin konkreettiset toimivaltuudet mahdollistavat säännökset suoraan lisäeläkesätiö- ja lisäeläkekassalakiin tai harkittaisiin uudelleen, voitaisiinko sittenkin poikkeusoloihin ryhtyä myös finanssikriisin kaltaisissa oloissa. Esimerkiksi Finanssivalvonnalle voitaisiin antaa velvollisuus tarkastella lisäeläkelaitosten toiminnan vastuun kattamista koskevia säännöksiä tilanteissa, jossa muutetaan työeläkejärjestelmää koskevia sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskevia säännöksiä poikkeusolojen vuoksi.

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

-

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

-

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

Perustelujen mukaan finanssikriisi ei ole lain 11 §:n mukainen poikkeusolo, vaan asia tulisi hoitaa poliittisin toimin.

Lisäeläkesätiöt ja lisäeläkekassat eivät saaneet mitään helpotuksia sijoitustoimintaan ja vakavaraisuus/katevaatimuksiin finanssikriisissä. Säädetty poikkeuslaki koski ainoastaan lakisääteisiä työeläkkeitä.

Pidämme siis merkittävänä puutteena sitä, että lisäeläkesätiöitä ja lisäeläkekassoja koskevasta laista puuttuvat säännökset esimerkiksi finanssikriisin kaltaisissa vakavissa markkinahäiriötilanteissa ottaa käyttöön sijoitustoimintaa ja eläkelaitosten vakavaraisuutta turvaavia poikkeusmenettelyitä eikä vastaavia toimia ole tehty myöskään valtionhallinnon aloitteesta. Valmiuslaki kuitenkin koskee myös lisäeläkesätiöitä ja lisäeläkekassoja.

Näin ollen toivoisimme, että joko asiasta otettaisiin konkreettiset toimivaltuudet mahdollistavat säännökset suoraan lisäeläkesätiö- ja lisäeläkekassalakiin tai harkittaisiin uudelleen, voitaisiinko sittenkin poikkeusoloihin ryhtyä myös finanssikriisin kaltaisissa oloissa. Esimerkiksi Finanssivalvonnalle voitaisiin antaa velvollisuus tarkastella lisäeläkelaitosten toiminnan vastuun kattamista koskevia säännöksiä tilanteissa, jossa muutetaan työeläkejärjestelmää koskevia sijoitustoimintaa ja vakavaraisuutta koskevia säännöksiä poikkeusolojen vuoksi.

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonen menettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Sääntämisjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Heinström Ismo
Eläkesäätiöyhdistys ESY ry